

**ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเรื่องพุทธประวัติ โดยใช้การ
จัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่**

**STUDY OF ACADEMIC ACHIEVEMENT IN SOCIAL STUDIES ON THE HISTORY OF BUDDHA.
USING PROBLEM-BASED LEARNING MANAGEMENT FOR STUDENTS.MATHAYOM 2 MAE
CHAEM SCHOOL, MAE CHAEM DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE.**

1.เกสร อินตะก้อน*, 2.จินตนา ปัญญาชิต, 3.พระวิฑูส โกฏฉกรรจ์

1.Ketsara Intakon*, 2.Jintana Panyachit, 3.Phra Witawat Kochakan.

สังกัด: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Affiliation: Mahamakut Buddhist University Lanna Campus

*Corresponding Author E-Mail: Ketsara22161@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและทดสอบประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษาของนักเรียน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องพุทธประวัติ โดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยเลือกแบบเจาะจง (Specific samplegroup) รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental research) ด้วยวิธีการใช้กลุ่มทดลอง เดียวเพื่อวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Onegroup Pretest – Posttest) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ชุดการจัดการเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็น ของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และสถิติทดสอบค่า t-test) แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทดสอบประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษาของนักเรียน ชั้น มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม มีประสิทธิภาพ 80.51/82.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 75/75 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบปัญหาเป็นฐาน อยู่ในระดับ มาก

คำสำคัญ: การสอนแบบปัญหาเป็นฐาน; ชุดกิจกรรมการเรียนรู้; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

This research aimed to: 1) To create and test the efficiency of the learning activity set for Mathayom 2 students at Mae Chaem School; 2) To compare the learning achievement in Social Studies on the life story of the Buddha using Problem-based learning management

of Mathayom 2 students at Mae Chaem School before and after learning; and 3) To study the opinions of Mathayom 2 students on the learning management using Problem-based learning management. The sample group was Mathayom 2 students at Mae Chaem School, Mae Chaem District, Chiang Mai Province. The research was conducted using a specific sample group and a quasi-experimental research design using a single experimental group to measure the results before and after the experiment (Onegroup Pretest-Posttest). The research instruments were the lesson plans and the student opinion test. The data were analyzed using basic statistics, including mean, standard deviation, percentage, and t-test, using a Dependent Sample.

The research results found that 1) the efficiency test of the educational learning activity set of Mathayom 2 students at Mae Chaem School was 80.51/82.61, which was higher than the standard criteria of 75/75. 2) The achievement in reading critically using problem-based learning of Mathayom 2 students at Mae Chaem School after studying was higher than before studying at a statistical significance level of .05. 3) The opinions of Mathayom 2 students on learning management using problem-based learning were at the highest level.

Keywords: 1. Problem-based teaching; 2. Learning activity set; 3. Academic achievement

บทนำ

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อเห็นประเด็นปัญหาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยศึกษาข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมา ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนในปีการศึกษา 2565 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 30.80 ปีการศึกษา 2566 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 32.46 (โรงเรียนแม่แจ่ม, 2567) ซึ่งทั้งสองปีการศึกษาที่ผ่านมาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมต่ำกว่าเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ จากผลการเรียนของนักเรียนในระดับต่าง ๆ ข้างต้น ทำให้มองเห็นว่า นักเรียนมีผลการทดสอบทักษะไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ ทั้งนี้ ปัญหาที่พบในโรงเรียนเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนแบบบรรยายเนื้อหาตามหนังสือ ขาดเทคนิคและวิธีการสอนแบบใหม่ๆ ทำให้เด็กนักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือฝึกแก้ปัญหาในห้องเรียน ทำให้ไม่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เพราะเบื่อหน่ายต้องท่องจำทั้งในเนื้อหาวิชาที่หลากหลายหมวดสาขาและเนื้อหาสาระบางอย่างก็ไม่ได้นำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาและฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหานั้น รวมทั้งให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิดและกระบวนการแก้ปัญหาดังกล่าว (ทิตนา แคมมณี, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรญาณ เตังวรารักษ์ และคณะ (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพุทธประวัติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1. สื่อประสมที่

พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.96/84.43 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดสื่อประสมสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ไม่ได้เรียนด้วยชุดสื่อประสมและมีพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์เป็นไปในทางที่เพิ่มขึ้นตามลำดับขั้นของการทดลอง 3. ความพึงใจต่อวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนที่สอนโดยใช้ ชุดสื่อประสม หลังการเรียนด้วยชุดสื่อประสม อยู่ในระดับดีมาก

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำวิธีสอนแบบปัญหาเป็นฐานมาทดลองใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม นอกจากจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นแล้ว ยังช่วยพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสมาชิกในสังคมได้เป็นอย่างดี ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการเรียนเกิดความ พึงพอใจมีการช่วยเหลือกันมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงานและส่งเสริมให้รู้จักแสวงหาความรู้

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างและทดสอบประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม
- 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องพุทธประวัติ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่มก่อนเรียนและหลังเรียน
- 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 โรงเรียนแม่แจ่ม ตำบลข้างเค็ง อำเภอมะแม่ม จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 23 คน มาจากแบบเจาะจง (specific sample group) เครื่องมือการวิจัย มี 2 ชุด ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1) การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1.1) ผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อตรวจสอบมาตรฐานและตัวชี้วัดของสาระการเรียนรู้ที่จะทดลองกับนักเรียน

1.2) วิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.3) ศึกษากำหนดการสอนที่จัดทำในหน่วยการเรียนรู้ วางแผนการจัดกิจกรรมในแต่ละแผนตามกำหนดการสอน

1.4) กำหนดองค์ประกอบที่เป็นส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

1.5) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.6) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพระพุทธ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

1.7) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ (ในระดับมหาวิทยาลัย หมายถึง อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และในระดับสถานศึกษา หมายถึง ครูระดับชำนาญการขึ้นไป (ค.ศ1)) เพื่อตรวจสอบความ

ถูกต้อง โดยใช้แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ได้เท่ากับ 4.51 แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.8) นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความถูกต้องและสมบูรณ์ขึ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพก่อนที่จะนำไปสอนกับกลุ่มตัวอย่าง

ผลการสร้างเครื่องมือ ทำให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนการสอนตามนวัตกรรมและแสดงให้เห็นขั้นตอนของการใช้นวัตกรรมตามที่กำหนด จำนวน 3 แผน ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การผจญมาร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การตรัสรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การสั่งสอน

2) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

2.1) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีการศึกษาความคิดเห็น

2.2) ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน เรื่อง การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาประสิทธิภาพ และนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัยมี 3 ชุด ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องพุทธประวัติ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม ผลการวิจัยพบว่าตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75

4.1 คะแนนระหว่างเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 23 คน พบว่า คะแนนที่ได้จากการทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียนได้คะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 92.58 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.92 และมีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 80.51 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีรายละเอียด ดังนี้

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 นักเรียนได้คะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 26.08 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.53 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 นักเรียนได้คะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 30.67 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.95 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 นักเรียนได้คะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 35.83 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.02 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน

ตอนที่ 2 รวบรวมคะแนนก่อนและหลังเรียน คะแนนเก็บระหว่างเรียนของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ค่าเฉลี่ย 2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) ร้อยละ

4.2 ตารางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากการทำแบบทดสอบปรนัย 60 ข้อ รวม 60 คะแนน พบว่า นักเรียนจำนวน 23 คน มีผลรวมของคะแนนสอบหลังเรียน 1140 คะแนน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมทั้งหมด 95.00 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เท่ากับ 6.79 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ E1 เท่ากับ 82.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

4.3 ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม พบว่านักเรียนมีคะแนนหลังเรียนรวมคะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 95.00 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.79 ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนที่มีคะแนนรวม 895 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 74.58 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.62

4.4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม ก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า t

* ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตัวอย่าง	N	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t-test
			$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	23	60	74.58	8.62	95.00	6.79	7.10*

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม ก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า t (t-test) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่า t ที่คำนวณได้กับค่า t ในตารางพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4.5 ผลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน	4.43	0.51	มาก	3
2	ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้	4.61	0.50	มากที่สุด	1
3	ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.48	0.51	มาก	2
4	ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน	4.35	0.49	มาก	5
5	ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.43	0.51	มาก	4
รวม		4.43	0.49	มาก	

4.5 ผลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน
 ดังนี้ ในภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า นักเรียนมีความเห็นต่อการ

เรียนรู้ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือนักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.51) นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.51) นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.51) และนักเรียนมีความเห็น

อภิปรายผลการวิจัย

1) การทดสอบประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่มสูงกว่าตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ 75/75 เพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาเป็นฐานและชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ทั้งนี้เนื่องจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และเป็นส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงการจัดการการแก้ปัญหาในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล และสามารถนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ได้ดี เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนและความเหมาะสมกับการจัดทำกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกัน และการคิดได้ด้วยตนเอง สามารถปฏิบัติกิจกรรมนั้นได้ด้วยตนเอง และเป็น การนำความรู้ในเรื่องที่ได้ศึกษาหรือการทำกิจกรรมไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานตักนิษฐา ทองนา, ราตรี นันทสุคนธ์ และนวลอนงค์ บุญฤทธิพงศ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 82.59/81.11 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนเกิดการแก้ปัญหา การใช้เหตุผลในการวิเคราะห์และตัดสินใจ และเป็นตัวกระตุ้นหรือเป็นบริบทให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ และบูรณาการความรู้ที่เหมาะสมสามารถนำไปสู่ผลการเรียนรู้ นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาทักษะการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณการให้เหตุผล และนำไปสู่การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน สูงกว่าก่อนการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัญชุ เลานอก (2565) ผลการวิจัยพบว่า 1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.92/80.74 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$ และ S.D. = 0.40)

3) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม พบว่า นักเรียนมีความเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้ มีค่าเฉลี่ยในระดับ

มากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.51) นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.51) นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.49) และนักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.47) เนื่องจากการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุก ๆ คนร่วมมือในการทำงานกลุ่มทุก ๆ คนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกันสมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูดแสดงออก แสดงความคิดเห็นลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน เสริมให้มีความช่วยเหลือกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภาคภูมิใจ รู้จักสละเวลา ส่วนเด็กที่ไม่เก่งเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ร่วมกันคิดทุกคน ทำให้เกิดการระดมความคิด นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อประเมินคำตอบที่เหมาะสมที่สุด เป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันคิดหาข้อมูลให้มาก และวิเคราะห์และตัดสินใจเลือก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤดีรัตน์ แป้งหอม (2559) ได้ศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปรัชญาการณทางภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีเจตคติในภาพรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเรื่องพุทธประวัติ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเรื่อง พุทธประวัติ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม

สรุป

การศึกษานี้มุ่งเน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษา ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ผลการทดสอบประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้:

คะแนนเฉลี่ยจากการทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียนอยู่ที่ 92.58 คะแนน (เต็ม 60 คะแนน) โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.92

ประสิทธิภาพกระบวนการ (E1) อยู่ที่ 80.51 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

คะแนนสอบหลังเรียนรวม 1140 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ย 95.00 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.79 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (E2) อยู่ที่ 82.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน:

ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังเรียนอยู่ที่ 95.00 (S.D. = 1.92) สูงกว่าก่อนเรียนที่มีค่าเฉลี่ย 74.58 (S.D. = 8.62) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความคิดเห็นของนักเรียน: นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานในภาพรวมอยู่ที่ค่าเฉลี่ย 4.43 (S.D. = 0.49) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

รายละเอียดความคิดเห็นแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความคิดเห็นในด้านการถ่ายทอดความรู้ (4.61), การบูรณาการและเน้นผู้เรียน (4.48), การเตรียมเนื้อหาการสอน (4.43), ความรู้ความสามารถของผู้สอน (4.35), และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (4.30) ซึ่งล้วนอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาเหล่านี้ สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานสามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและได้รับการตอบรับที่ดีจากนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทำให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม ครูผู้สอนควรจัดทำภาระงานที่ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบกลุ่ม หรือกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีการแสดงความคิดเห็นเพื่อกระตุ้นความคิด

2) ครูผู้สอนควรให้นักเรียนเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่มเมื่อเปลี่ยนเนื้อหาบทเรียน หรือเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ทุก ๆ หน้าที่ที่มีในกลุ่มและลดปัญหาความเบื่อหน่ายในหน้าที่ซ้ำ ๆ เดิม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาถึงการนำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปใช้กับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อื่นๆ เช่น ความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ ความมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นต้น

2) ควรศึกษาถึงแนวทางการนำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปใช้กับตัวแปรตามอื่นๆ เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ ความสามารถในการคิดตัดสินใจ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กานต์กนิษฐา ทองนา, ราตรี นันทสุคนธ์ และนวลอนงค์ บุญฤทธิ์พงศ์. (2563). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 22(1): 28-36.
- วชิรญาณ เตังวรารภภัทร, พิทักษ์ นิลนพคุณ และบุญเรือง ศรีเหรียญ. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพุทธประวัติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 9(3): 133-145.
- มัณฑุส เลานอก. (2565). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 19(2): 213-223.
- โรงเรียนแม่แจ่ม. (2567). *ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565 - 2566*. โรงเรียนแม่แจ่ม.
- ฤดีรัตน์ แป้งหอม. (2559). การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปรัชญาการณทางภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*. 18(4): 278-293.